

Och längtan efter färg

Del två

Sandra Österling

Examensarbete
Keramikkonst Kandidatnivå 2014
Högskolan för Design och konsthantverk

Handledare: Mårten Medbo
Opponent. Marie Beckman
Examinator: Mia E Göranssom

Innehållsförteckning

Innehåll.....	s.3
Här börjar mitt arbete.....	s.4
Leran.....	s.6
Objekt.....	s.10
Formationer.....	s.14
Sammanfattning.....	s16

Här börjar mitt arbete

När jag flyttade hit upplevde jag Göteborg som en väldigt grå stad. Min längtan efter färg ledde till att jag gjorde ett arbete om färgterapi.

I det arbetet färgade jag in porslinslamma med färgkropp. Jag började hålla den rinnande massan i en form av gips för att snabbt få en provbit av leran. Jag fortsatte sen att hålla lager efter lager av pastellfärgad lera ovanpå varandra. Resultatet blev abstrakta objekt som jag tyckte väldigt mycket om men som inte hade något med mitt dåvarande projekt att göra och som jag sen dess inte arbetat vidare med.

I mitt examensarbete har jag valt att ta vidare projektet med de abstrakta objekten. Nu vill jag inte använda färgkroppar utan de färger jag kan få fram genom att blanda olika leror. Anledningen till att jag inte vill använda färgkropp i detta projektet är att jag känner ett obehag inför att inte veta vad som finns i de material som jag använder. Jag undrar varför det finns en färgskala som är så olik den jag själv får fram när jag blandar glasyrer.

När jag jobbade med färgkropp ville jag ta reda på mer om vad dom innehåller, om innehållet är så dåligt som jag tänker mig och på så sätt få en skala med mer och mindre dåliga färger. Att istället undersöka lerans färgskala känns som något som passar mitt arbetssätt mycket bättre och förhoppningsvis hittar jag färger som jag tycker om lika mycket som dom i färgkroppslera.

Leran

Mina objekt byggs upp i lager av olikafärgad lera

För att få fram en färgskala valde jag 7 olika leror. En vit och en svart stengods, två porslinsleror och en röd, en gul och en svart lergods. Jag gav varje lera ett nummer för att lättare kunna skriva på mina prover.

Jag började med att blanda lika delar av två eller tre delar lera sen valde jag ut de blandningar som jag ville fortsätta att arbeta med och testade att blanda dom på olika sätt. Jag gjorde också prover där jag blandade leran med okra. I de flesta av proverna tyckte jag inte att det gav något intressant resultat och använde sen bara okran i en av lerorna där den gav en vinröd färg.

Proverna brände jag till ca 900 °C, 1060°C och 1280°C. De olika temperaturerna ger olika resultat både i färgskala och strukturer. I lägre temperaturer finns rosa och gula färger som försvinner i högre temperatur. I högre temperaturer bildas istället andra ytor när lergodslerorna kokar eller smälter till glasyr.

Genom att hålla lerblandningarna i lager ser man de små olikheter som lerblandningarna får när man gör små förändringar. Jag tycker om hur färgerna berättar om vad som händer innuti objekten istället för att vara något som ligger på ytan som glasyren gör. Jag tycker också om den matta ytan som leran får när den är bränd.

Objekt

Urbant abstrakt

Samtidigt som jag arbetade med att ta fram de olika färgerna började jag göra mina objekt.

För att göra objekten hällde jag den rinnande leran ner i pappersformar, där den får torka innan jag håller på nästa lager. Denna arbetsmetod går väldigt sakta men jag gillar den eftersom leran hittar sin egen form beroende på hur mycket lera jag håller i formen och hur tjock jag har gjort lerslickersen.

Jag har jobbat med kartonger som har fungerat som skydd runt tex teknik och använt mig av de former som finns i dom, jag har funderat på om det skulle tillföra något om jag istället använde mig av pappersformar som jag gjort själv och därmed bestämde formen på själv men har kommit fram till att jag gillar den urbana abstrakthet som objekten får i den färdiga formen.

Det som har varit problem med att använda pappersformen är att den blöts upp och håller leran blöt under lång tid vilket gör att jag fått vänta med att hålla på nästa lager. Därför har jag också testat att använda mig av gipsformar att hålla leran i. Det fungerar bra men fördelen med pappersformar är att man kan ställa in dom direkt i ugnen och att pappret rör sig när det blir blött och bildar unika former.

Av de objekt jag har jobbat med är de här mina favoriter. Eftersom leran torkar snabbare mot pappret formas varje lager som en skål som blir mindre och mindre ju fler lager man håller på och tillslut bildas ett mönster på toppen. Detta är den här sortens upptäkter jag hoppades göra i mitt arbete genom att ha få begränsningar och genom att ha en arbetsmetod som är ganska okontrollerad. Jag har gått från att bränna formen precis som den blivit i pappersformen till att kontrollera vad jag vill visa genom att skära i formerna. När man skär kommer de lager som gömmts fram och man får en ide om vad som gömmer sig i de objekt som lämnats hela.

Organiskt abstrakt

Jag har också gjort objekt på frihand, alltså objekt som inte är gjorda i en pappersform. När jag gör de här objekten håller eller penslar jag lera på gipsplattor. Den första av dessa objekt kom till för att jag ville se vad som skulle hända om jag lade tunna lager med en pensel. Skulle lagren synas eller blandas det förra lagret med nästa?

På håll ser objekten ut som en rund platta, om man tittar nära finns lagrena kvar men syns bara som tunna linjer på kanten.

När jag istället håller leran på gipsplattorna blir den tjockare och får en mer okontrollerad kant.

När det inte finns någon kant som stoppar leran så rinner den ner och de undre lagrena göms. Jag testar att skära av yttersta kanten och att göra lagren mindre och mindre i omkrets för att få fram varje lager igen.

Jag har haft problem med att dessa objekt har förändrats mycket i bränningarna.

Innan jag har ställt in dom i ugnen har jag tyckt om dom, men när dom kommer ut och leran är matt och färgerna är dovare har objekten fått en tyngd som jag inte tyckt om.

Jag har försökt att ändra resultatet genom att kontrollera mönstret som bildas av de olika lerornas färger och genom att använda ljusare leror utan att känna att det blev bättre.

I min sista bränning ställde jag in grejerna i ugnen när dom fortfarande var något blöta vilket gjorde att dom sprack längst ut i kanterna och bildade flikar mellan lagerna. Då försvann också den tyngd jag upplevt att objekten fått tidigare. Även om det känns som en osäker arbetsmetod så är jag glad över att ha fått ett resultat där objekten inte slutar att vara intressanta efter bränningen.

Objekt med kant

Objekten är gjorda så att jag har tagit en korv med lera och gjort en form av den, sen har jag hållt lerslickers i formen. Detta är enda gången som jag använder plastisk lera för att göra mina objekt.

Jag vet inte om dessa objekt hör ihop med de tidigare objekten, men har som mål i mitt arbete att ta mig tid att fortsätta på de sidospår som uppstår under arbetes gång och valde att fortsätta eftersom det fanns en lätthet som jag gillade med formerna.

Anledningen till att jag inte känner att dom hör ihop tror jag är att lagrena, som finns i de andra objekten inte längre finns med här. Däremot tycker jag om hur färgerna åker in i varandra och bildar mönster. De olika lerfärgerna döljs inte här som jag tycker att de kan göra i de andra runda objekten.

Formationer

Att ordna det onödiga är kanske det allra nödvändigaste ordnandet, eftersom det avskaffar onödigheten
(Pessi Rautio,2003, Anu Tuominen)

När jag tittar på bilder av mina tidigare arbeten så finns det ofta processbilder där jag ställt upp byggstenarna i mitt arbete. Mitt arbete går aldrig snabbt och ofta hittar jag sådant som är fint i varje steg på vägen, det är det jag ställer upp och fotar. I mitt examensarbete ville jag ge tid till detta ordnande och det är också där objekten av andra material kommer in.

När jag påbörjade projektet var jag orolig att det skulle bli en förliten variation bland färgerna och ville testa mina lerobjekt tillsammans med objekt i andra material. De material jag valt, trolldag och papper, känner jag att man kan hanterat på likande sätt som leran. Redan innan jag började att jobba med trollden tyckte jag att de objekt jag gjort hade fått en fin och skiftande färgskala men jag ville ändå se hur det skulle se ut om alla materialen stod tillsammans.

Till en början när allt stod på min plats och jag hade väldigt få delar i trollden tyckte jag att det passade bra ihop med varandra. Dom som jag frågade reagerade inte på att vissa av bitarna var av trollden, vilket jag tycker känns viktigt i detta sammanhanget, eftersom jag inte vill att några av objekten ska kännas som att dom har högre status än de andra. Efter att ha ställt upp alla objekt på en större yta och känner jag att objekten i andra material bildar små grupper av egna former som varken ligger tillräckligt nära eller långt ifrån i uteseende mot de keramiska objekten och som inte tillför något till helheten. Därför har jag valt att inte fortsätta göra objekt i andra material.

Det är först här jag har börjat tänka på presentationen av mitt arbete, vad behöver tillföras och vad behöver tas bort?

Jag har haft en känsla av att mina objekt bara kommer vara intressanta för betraktaren i en större grupp och har blivit positivt överraskad över känslan att många av mina "byggstenar" står sig lika bra själva och kanske tvärt om behöver utrymme för att kunna betraktas på nära håll.

Sammanfattning

Jag har märkt att jag har slits mellan att låta arbetet ta sin tid och att vilja skynda för att få se resultat. Ofta tycker jag att det är mer lustfyllt att arbeta långsamt, med varje sak för sig. I detta arbetet har det istället blivit så att jag har arbetat med tre olika delar parallellt med varandra.

Den första delen var att göra alla lerblandningar till lerprover, det var ett ganska systematiskt arbete och också den delen som var roligast i processen.

Den andra delen var att göra själva objekten, vilket jag började med allt eftersom att min prover blev klara och som jag har fortsatt med under hela projektet.

Den tredje delen som jag har börjat med i slutet av processen har varit att börja använda min objekt som byggklossar som jag satt upp i olika formationer.

I arbetet har jag upptäckt att färgspektrat man får genom att blanda leror är vidare än det jag fick fram när jag blandade lera och färgkropp. Jag tror att det beror på att färgkroppen är så stark att den snabbt når sin starkaste färgpunkt. Skalorna skiljer sig också mycket på andra sätt, lerblandningarna har lugnare och mer naturliga toner.

Jag har också haft svårt att ta beslut om hur mycket jag ska ända på objekten efter att jag tagit ut dom ur formen, om jag ska skära i dom och om jag ska använda glasyr. I början brände jag i princip formerna som dom var men efter hand har jag skurit och putsat mer. Jag har också använt lite transparent glasyr, för att få fram ännu fler nyanser i leran.

Något som har varit annorlunda mot hur jag brukar arbeta är att jag inte har haft någon klar bild av hur slutresultatet ska se ut. Jag har valt att försöka tänka bort det för att inte begränsa mig i val av färger. Vissa gånger har det känts väldigt befriande och andra gånger har det gjort mig väldigt orolig över att inte överhuvudtaget bli nöjd med vad jag får fram.

Jag har inte tittat på andra konstnärer under mitt arbete men har funnit likheter i bilder på geologiska formationer och ädelstenar som agat.

